

PAIKALLINEN YHTEISÖLLISYYS JA ASUKASTOIMINTA KAUPUNKIALUEILLA

Liisa Fuchs ja Saana Raittila
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Joulukuu 2017

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Tämä käytäntötutkimus on osa *Tehdään yhdessä Pikiksessä* -koordinaatiohanketta, joka toteutetaan yhteistyössä Pikkis Juhlili ry:n, venäjänkielisten osallisuutta vahvistavan Cultura –säätien sekä Länsi-Helsingin yhdyskuntatyön kanssa. *Tehdään yhdessä Pikiksessä* –hankkeen tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä monikieliselä ja monikulttuurisella Pikku-Huopalahden asuinalueella.

Tutkimuksen keskeiset käsitteet ovat paikallinen yhteisöllisyys, asukasyhdistystoiminta, yhdyskuntatyö ja sosiaaliset verkostot. Tutkimuksen teoreettinen tausta on postmoderni yhteisökäsitys.

TEOREETTINEN TAUSTA

Paikallinen yhteisöllisyys on alueellisesti rajattavissa ja se perustuu sosiaaliselle vuorovaikutukselle, yhteenkuuluvuuden tunteelle (belonging) ja symbolisille yhteisyyden kokemuksille, kuten identiteetille, joka mukaan ihminen on kotoisin tietyltä asuinalueelta (Lehtonen 1990; Seppänen 2001).

Postmodernin teorian näkökulmasta nykyajan yhteisöllisyys on kevyt yhteisöllisyttä, jolloin yhteisöihin osallistuminen on enemmän pisteittäistä kuin jatkuvaa ja usein vapaaehtoista (Maffesoli 1996). Toisaalta modernissa yhteiskunnassa yhteisöllisyys ei ole sidottu aikaan eikä paikkaan ja sosiaalisten käytäntöjen sijaan korostuu vuorovaikutus sekä erilaiset kommunikaation muodot, esimerkiksi internetin ja muun teknologian välityksellä. (Bauman 2000; esim. Hautamäki 2005).

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esiin venäjänkielisten omia ajatuksia paikallisesta yhteisöllisyydestä. Tutkimus osoittaa kuinka heidän tarpeensa ja toiveensa voidaan huomioida asukastyötoiminnan kehittämisessä ja yhdyskuntatyössä.

Tutkimuskysymykset rajautuvat a) paikallisen yhteisöllisyyden merkitykseen ja b) asukasyhdistyksen keinoihin vahvistaa yhteisöllisyyttä, venäjänkielisten lapsiperheen vanhempien näkökulmasta.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto on kerätty yksilöhaastatteluilla. Aineisto koostuu neljän kaupunkimaisella asuinalueella asuvan venäjänkielisen naisen haastatteluista. Aineisto on analysoitu sisällönanalyysinä, jossa työvälineenä käytettiin Atlas.ti –ohjelmaa. Tutkimusaiheen monipuolisen käsittelyn tueksi tehtiin myös taustahaastattelu Pikku Huopalahdessa asuvan asukasyhdistysaktiivin kanssa.

YHTEISÖLLISYYDEN MERKITYKSET

Tutkimuksen tulosten mukaan venäjänkieliset lapsiperheen vanhemmat ovat enimmäkseen tyytyväisiä paikalliseen yhteisöllisyyteen asuinalueillaan pääkaupunkiseudulla. Tervehtiminen on riittävää vuorovaikutusta naapureiden kanssa. Tiiviimpää yhteisöllisyyttä etsitään omista ystäväistä, mutta myös kaipuuta paikalliseen yhteisöllisyyteen on.

Yhteisöllisyys nähdään välineellisenä arvona, joka parantaa asuinalueen turvallisuutta. Toisaalta yhteisö on tärkeä lasten kannalta. Vanhempien välinen yhteydenpito parantaa lasten tyytyväisyyttä. Asuinalueilla ei ole luonnollisia venäjänkielisiä yhteisöjä, jotka tukisivat lapsen kielennoppimista.

ASUKASTOIMINTA YHTEISÖN VAHVISTAJANA

Tulosten perusteella voidaan sanoa, että asukasyhdistys voi vahvistaa yhteisöllisyyttä jatkuvaa toimintaa ja tapahtumia järjestämällä.

Asukasyhdistys on toisaalta kanava asuinalueen kehittämiselle ja vaikuttamiselle. Näin ollen asukasyhdistys tuo samasta asiasta kiinnostuneita ihmisiä yhteen. Esimerkiksi liikenneturvallisuus on lapsiperheitä yhdistävä aihe. Hyvä viestintä mahdollistaa yhteisöllisyyden syntymistä, jolloin asukkaat voivat osallistua keskusteluun verkossa ja saada tietoa toiminnasta.

Yhteisöllisyyden vahvistamisen haasteita ovat lapsiperheiden kohdalla kiireinen arki. Osa asukkaista on sen sijaan niin tyytyväisiä nykyiseen yhteisöllisyyden tasoon, etteivät he ole motivoituneita osallistumaan.

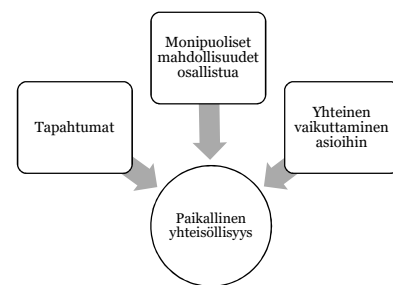
ASUKASYHDISTYS – TOIMINNAN

KEHITTÄMINEN

Asukasyhdistyksen tulee tajota monipuolisia mahdollisuuksia osallistua asukastyötoimintaan. Aktiivijäsenten lisäksi tapahtumien järjestäminen kiinnostaa, mutta toiminnan tulee olla kohdennettua ja mielenkiintoista. Ruokaan liittyvät tapahtumat kiinnostivat sekä toisaalta venäjänkielisen kerho.

Lapsiperheen vanhempiä kiinnostaa asuinalueen asioihin vaikuttaminen, mutta rajallisten ajallisten resurssien puitteissa. Asuinalueille toivottiin myös kaupallista toimintaa, kuten kahviloita. Vaikuttamistoiminnassa yhteistyö muiden asukasyhdistysten ja alueen järjestöjen kanssa on erittäin keskeistä.

Internetkeskustelut ovat myös tärkeä osa paikallista yhteisöllisyyttä. Toisaalta tiedottamisessa toimivat vanhat tavat, kuten värikkäät tiedotteet ja kutsut ilmoitustauluilla ja kaupungilla.

KIRJALLISUUTTA

Jurvasuu, Sari (2015) Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä.

Lehtonen, Heikki (1990) Yhteisö.

Seppänen, Marjaana (2001) Liipolan onni. Asuinalueen sosiaalinen erilaistuminen ja merkitys alueen asukkaalle.

Maffesoli, Michael (1996) Contemplation Of The World: Figures of Community Styles.

Bauman, Zygmunt (2002) Liquid modernity.

Hautamäki, Antti (2005) Yhteisöllisyyden paluu.